

22.11.2004

J.nr.: 2004-20-261-00315 / ACLN/GIR

Notat

om

spørgsmål 34 fra Folketingets udvalg for fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen kan oplyse følgende:

Der kan nævnes følgende alternativer til behandling med antibiotika som lægemiddel

1. ændrede produktionsformer,
2. ændringer i staldindretninger og management samt
3. anden medicinsk behandling end antibiotika

Ad 1 og 2 kan generelt nedsætte sygdomsforekomsten i svinebesætninger og dermed behovet for anvendelse af antibiotika.

Ad 1) kan nævnes alt-ind- alt ud produktion og sektioneret drift, der generelt nedsætter sygdomsforekomsten af luftvejs- samt diarré tilstande.

Ad 2) staldindretninger kan f.eks. nævnes, at løsgående søer i drægtighedsstalde har færre skuldarsår i forhold til fikserede søer. Management tiltag som f.eks. nedsættelse af belægningsgraden kan også reducere sygdomsforekomsten.

Ad 3) Et eksempel på anden medicinsk behandling er Fødevarestyrelsens og Plantedirektoratets zinkoxid-projekt. Zinkoxid udleveres som magistrelt lægemiddel på dispensationsansøgning fra dyrlæger og tilsættes foderet til fravænningsgrise, for at vurdere om det kan reducere fravænningsdiarré blandt smågrise og dermed reducerer antibiotikaforbruget til smågrise. Der gøres opmærksom på, at ca. 80% af det veterinære antibiotikaforbrug anvendes til svin (DANMAP 2003) og heraf udgør antibiotikaforbruget til fravænningsgrise ca. 35%, hvorfor en reduktion af forbruget på dette område vil have en væsentlig betydning. Fødevarestyrelsen startede projektet i maj 2004 og det forventes at løbe frem til efteråret 2005, hvorefter Fødevarestyrelsen vil beregne effekten af zinkoxid på antibiotikaforbruget til fravænningsgrise.

Mht. til den i spørgsmål 34 vedlagte rapport om Cabanin CS pulver, så vurderes Cabanins effekt som fodertilsætningsstof. Der nævnes endda i rapporten, at der ikke var forskel på hver-

ken sygdomsforekomsten af diarré og ej heller dødeligheden hos kontrolgruppen og de grise der fik Cabanin.

Plantedirektoratet kan oplyse følgende:

Indenfor foderstoflovgivningen er det tilladt at anvende antibiotiske vækstfremmere i EU, selv om disse stoffer ikke bruges i Danmark på grund af en frivillig aftale mellem landbruget og slagterierne. De antibiotiske vækstfremmere og andre vækstfremmere godkendes som fodertilsætningsstoffer efter samme regelsæt som andre fodertilsætningsstoffer som for eksempel konserveringsmidler, farvestoffer og mikroorganismer.

Den 18. oktober i år trådte den nye forordning om fodertilsætningsstoffer i kraft. Ifølge forordningen må antibiotiske vækstfremmere ikke bruges fra 1. januar 2006. Der er derfor stor interesse for at finde erstatning for disse stoffer, både ved at satse på andre forhold for dyrene, andet foder og andre stoffer, der virker på linje med de antibiotiske vækstfremmere. I dag er der godkendt et enkelt stof, caliumdifformat, i gruppen ”vækstfremmere”. Stoffet repræsenterer den ene af de stofgrupper, som opmærksomheden samler sig om som erstatning for de antibiotiske vækstfremmere, nemlig de organiske syrer. Den anden gruppe er forskellige planter og planteudtræk.

Planter eller planteudtræk, der bruges som vækstfremmere eller som tilsætningsstoffer med andre virkninger, skal godkendes i EU. Det er de virksomheder, der vil producere eller markedsføre stofferne, der skal søge om godkendelse. Som led i ansøgningen skal det dokumenteres, at der ikke er fare for dyrs eller menneskers sundhed eller for miljøet, herunder skal der laves grænseværdier for restindhold i de animalske produkter, hvis der er nødvendigt. Sikkerhedsaspektet er ikke mindre vigtigt, fordi det drejer sig om planter. Dels kan et ekstrakt indeholde høje koncentrationer af stoffer, der kan udgøre en risiko, selv om planten i sig selv for eksempel er et velkendt krydderi, dels kan ekstraktionsprocessen medføre kemiske omdannelser, så der dannes giftige stoffer. Det skal også dokumenteres, at stoffet har den virkning, som producenten angiver, for at undgå, at brugeren af stoffet vildledes.

Det er den effekt, et stof eller en plante anpriser med, der afgør, hvordan det skal klassificeres. Det samme stof kan have forskellige effekter ved forskellige koncentrationer eller til forskellige dyrearter.

I den vedhæftede rapport fra Spanien angående Cabanin, angives det i rapporten at være et fodertilsætningsstof i gruppen ”aromastoffer og appetitfremmere”. Under de gamle tilsætningsstofregler var alle naturlige og naturidentiske stoffer i denne gruppe tilladt under den generelle forudsætning, at de ikke kunne skade dyrs og menneskers sundhed eller miljøet. Ifølge den ny forordning skal alle tilsætningsstoffer godkendes enkeltvis. Rapporten konkluderer, at produktet ikke virker appetitfremmende, tværtimod. Derimod konkluderer rapporten, at Cabanin viser en tendens til at forøge den gennemsnitlige daglige vækst.

Rapporten vil dermed kunne bruges som en del af den dokumentation, der kræves i forbindelse med godkendelse af fodertilsætningsstoffer. Derimod kan produktet ikke godkendes på basis af rapporten alene, og det er ikke lovligt at markedsføre produktet som appetitfremmende

– fordi dyrene i forsøget faktisk åd mindre – eller med en væksthæmmende effekt, fordi produktet ikke er godkendt som sådant.

Det er ikke muligt ud fra beskrivelsen af produktet at vurdere, om Cabanin kan tænkes at indeholde sundhedsskadelige elementer. Det oplyses kun, at det indeholder ”elementer af citrusfrugt, ægte kastanjer og druer”. Som eksempel på, at naturprodukter ikke altid er uskadelige, kan nævnes, at grapefrugtkerneekstrakt som naturlægemiddel har givet beskadigelser i munden og spiserøret, og at der er fundet benzetoniumklorid i grapefrugtkerneekstrakt, et stof, som kemisk minder om forskellige effektive desinfektionsmidler.